13/08/2021

“Δεκαπενταύγουστος, βίωμα ελπίδας και εμπειρία ζωής”

/ Γνώμες

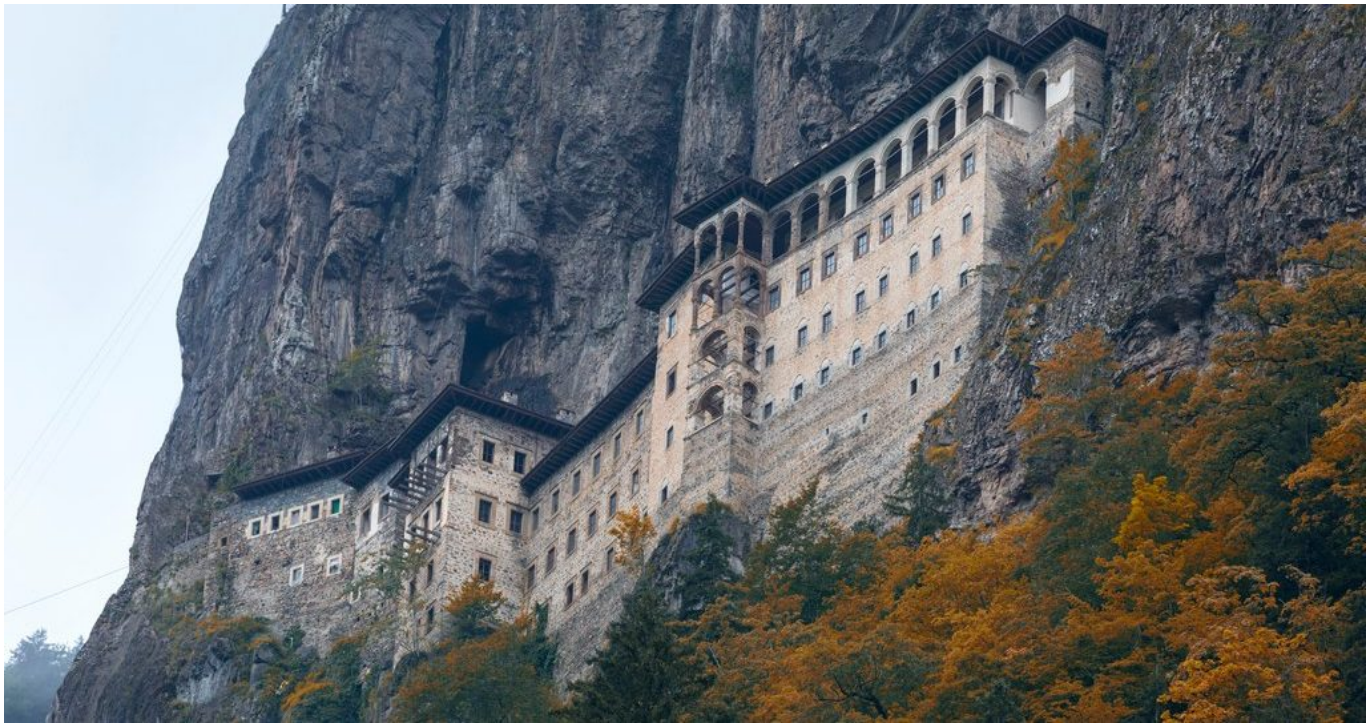

Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Σε πείσμα των χαλεπών καιρών μας και της ομογενοποίησης του πολιτιστικού ήθους των λαών απο τις δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης, ο δεκαπενταύγουστος το δεύτερο ΠΑΣΧΑ των Ελλήνων, εξακολουθεί να συνεγείρει τη λαϊκή συνείδηση. Είναι ακένωτα τα κοιτάσματα της λαϊκής ευσέβειας του νεοέλληνα. Και αυτή η ηθική δύναμη που αναδύεται από τα έγκατα της ψυχής του, διαχέεται στις σχέσεις του κοινωνικού του βίου.

Σε ποικίλα αισθητικά επίπεδα κινήθηκε ο Γιάννης Ρίτσος, όμως όλη τη δύναμη της ποιητικής του εκφραστικής την άντλησε απο τις πνευματικές του ρίζες. «Απο αυτές κρατιέται το δέντρο». Αλλά χαρακτηριστική είναι και η παραγγελιά που δίνουν οι μανάδες Μονεμβασιώτισσες στα παιδιά τους « Άιντε μωρέ διαβάστε ακόμα μια βολά την αλφαβήτα κάτου απ’ το λυχνάρι και πείτε το πατερμώ σας πρι πλαγιάστε».

Κεντρικός πυρήνας της ορθόδοξης πίστης είναι ο Χριστός. Περιβεβλημένος απο

τους αγίους και με κορυφαίο πρόσωπο την Παναγία. Στην παναγία εδράζεται η πνευματικότητα και το ήθος της εκκλησίας μας. Το δεκαπεντάυγουστο στις κατάμεστες από πιστούς εκκλησίες είναι διάσχυτη η λαϊκή ευσέβεια, αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την παράδοση της εκκλησίας μας. Ψηλαφεί κανείς στα πρόσωπα των πιστών τη χαρά και την ηθική ευδία που τους προσφέρει η μετοχή στην εορτή της παλατυτέρας. Ηθικά δυνατό βίωμα ζωής και εμπειρία αναστάσιμης ελπίδας. Η Παναγία ασκεί στη συνείδηση του Έλληνα μια απέραντη γοητεία. Είναι το ηθικό αποκούμπι του.

Το απάνεμο λιμάνι που του δύναμη και ελπίδα να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες της ζωής και στη θηριωδία της μοίρας. Αυτή την μύχια ηθική σχέση του έλληνα με την μεγαλόχαρη αιώνες τώρα, δεν μπορεί να την αποδομήσει καμιά δύναμη πνευματική ή υλική. Με πόσην όμως αισθητική αρτιότητα υμνεί την παναγία ο Ρωμανός ο μελωδός ; Χαίρε ακήρατε, χαίρε κόρη θεόκλητε / Χαίρε σεμνή, χαίρε τερπνή, χαίρε καλή / Χαίρε εύειδε, χαίρε άσπορε, χαίρε άφθορε. Στην κοπιώδη πορεία των ελλήνων στην αχανή λεωφόρο του χρόνου, η λατρεία της Παναγίας έχει δεσπόζουσα θέση.

Ο μεγάλος μας ποιητής Οδυσσέας Ελύτης με νοσταλγία αναπολεί απο τα παιδικά του χρόνια τις λειτουργίες που διοργάνωνε ο πατέρας του τα καλοκαί ρια στα εξωκκλήσια. Αλλάν και την αίσθηση μεταφυσικού που του δημιουργούσε η ευωδιά απο θιμάρι και λιβάνι. Αυτή η εμπειρία εξομολογείται στην αυτοβιογραφία του, αποτέλεσε ζείδωρος πνευματική δύναμη για όλην του την ζωή. Και όποιος την έχει αποστερηθεί θα πεί ο ποιητής του φωτος «του λείπει το εσωτερικό βάρος».

Η Παναγία είναι ο «εμπνευστής», ο δημιουργός και ο προστάτης της κτίσης όλης.

Είναι «και των πρό αυτής αιτία, και των μετ΄αυτής προστάτις και των αιωνίων πρόξενος».Είναι «η χώρα του αχωρήτου» η πλατυτέρα των ουρανών. Διάγουμε κρίσιμες στιγμές ως λαός, όπου οι μηχανισμοί της αγοράς για να μας αλώσουν κτυπούν την πολιτιστική μας ιδιοπροσωπεία και το κορυφαίο πολιτιστικό μας ήθος την Ορθοδοξία. Πολύ εύγλωττος ο μαίτρ της παγκόσμιας εξωτερικής πολιτικής, αλλά και σταθερά πολέμιος των Ελλήνων Χένρι Κίσσιτζερ θα πεί «Τους έλληνες δεν τους υποδουλώνεται οικονομικά, κτυπήστε τον πολιτισμό και τη γλώσσα τους».

Η παγκοσμιοποίηση και τα υπερεθνικά πολυκεντρικά χρηματιστηριακά δίκτυα, στην προσπάθειά τους να κατασκευάσουν προγραμματισμένους πολίτες και σε συνθήκες τηλεοπτικής δημοκρατίας, προκειμένου να προωθήσουν την ανέλεγκτη και ύποπτη σώρευση οικονομικής τους ισχύος, κτυπούν λυσσαλέα της σταθε-ρές αξίες ζωής και τα πολιτιστικά ήθη των λαών. Και το κάνουν πολύ εύκολα αυτό, όπου δεν βρίσκουν βαθιές ρίζες και αντιστάσεις.

Οι έλληνες όμως ως κοινωνία έχουμε αυτές τις ακένωτες πηγές ηθικών εφοδίων, που τις γονιμοποεί επ άπειρον το λατρευτικό πολιτιστικό μας ήθος η ορθοδοξία. Επομένως δεν θα ξεπουλήσουμε την ψυχή μας στις δυάμεις του οικονομοκεντρισμού. Αλλά θα προχωρήσουμε αλώβητοι με οδηγό την αστείρευτη πνευματικότητά μας, που χάρισε διαχρονικά στην ανθρωπότητα ατίμητα δώρα ήθους και πολιτισμού. Η θρησκεία μας ο Χριστιανισμός είναι θρησκεία κοινωνική και όχι ατομική. Είναι το λαμπρό πεδίο ηθικής και πνευματικής ακεραίωσης του ανθρώπου. Και η γεννεσιουργός αιτία της πνευματικής μεγαλουργίας του ατόμου.

Πολύ ωραία αποτυπώνει εδώ ο ηθικά ευγενής πατήρ Φλωρόφσκυ την πορεία και την προοπτική της Ορθοδοξίας. «Η εκκλησία είναι ακόμα στη μέση του δρόμου. Αλλά τα «ιδεώδη της είναι καθοδηγούσα αρχή και κατευθυντήρια δύναμη της ανθρώπινης ζωής». Στην ηθική και πνευματική μέθεξη του δεκαπενταυγούστου γινόμαστε μάρτυρες μιας απίστευτης βιωματικής εμπειρίας ζωής. Ας αντλήσουμε αχόρταγα απο την αστείρευτη δυναμή της για να προχωρήσουμε ως άτομα και ως λαός, στη λεωφόρο της προόδου και της ηθικής ευημερίας. Αυτή η απαράμιλλη μεταφυσική αίσθηση που μας δίνει η μίξη απο το θιμάρι και το λιβάνι όπως σημειώνει ο ποιητής του φωτός Ελύτης, ας διαποτίσει την ψυχή μας και ας μας δώσει δύναμη και κουράγιο να ανταπεξέλθουμε στην κάθε αντιξοότητα, αλλά και σε κάθε πρόκληση της ζωής στους τρικυμισμένους καιρούς μας.

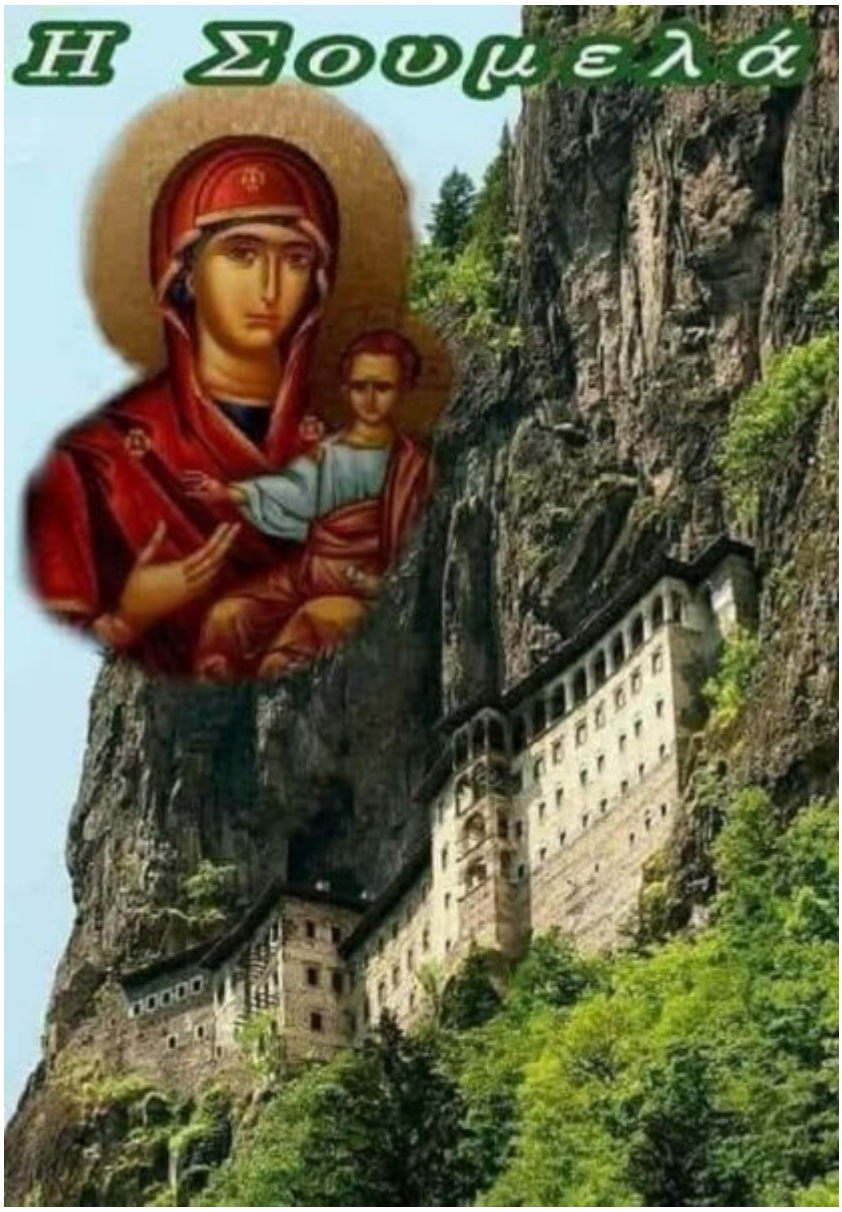

Στη φωτογραφία το ιστορικό μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά, κεντρικό σημείο αναφοράς του ξεριζωμένου Ποντιακού Ελληνισμού.